

Spelregels Groencompensatie

1. Inleiding

Sinds het vaststellen van het Arnhems Groenplan 2004-2007 werken we in Arnhem met het principe van groencompensatie. De spelregels hiervoor zijn oorspronkelijk vastgelegd in het Groenplan en gewijzigd na een evaluatie in 2006. In deze nota is vastgelegd wat de Arnhemse spelregels voor groencompensatie zijn en op welke wijze de gemeente deze toepast.

2. Waarom groencompensatie?

Wat we als gemeente met het groen in de stad willen, heeft de gemeenteraad in juni 2004 vastgelegd in het Groenplan 2004-2007. Het Groenplan is opgesteld vanuit de wens om het groen in de stad te bewaren en te versterken. Het plan bevat zowel een visie op hoe het groen in de stad er uit zou 'moeten' zien (streefbeelden) als een kader voor het beheer van het groen. De groencompensatieregeling is onderdeel van het Groenplan.

De indeling en het aanzien van de Arnhem verandert voortdurend. Dit geldt ook voor de hoeveelheid en de aard van het groen in de stad. Grote en kleine projecten zorgen ervoor dat het groen in en om de wijken er anders uit kan komen te zien, groeit of inkrimpt. In projecten kan het vóórkomen dat per saldo groen verdwijnt. Bijvoorbeeld omdat op een weiland een school wordt gebouwd, omdat oude bomen vervangen worden door nieuwe of omdat een onveilige verkeerssituatie wordt verbeterd, ten koste van een stuk wegberm. De Arnhemse gemeenteraad heeft besloten dat we binnen de gemeente als geheel moeten nastreven dat er zo min mogelijk groen verdwijnt. Hiervoor is de groencompensatieregeling in het leven geroepen.

De uitgangspunten van het Groenplan

- bewaren en versterken
- zuinig omgaan met bestaande en potentiële kwaliteiten
- groen blijft groen
- kansen benutten
- alles op zijn plaats
- tegengaan van versnippering
- schoon en netjes
- beheer afgestemd op streefbeeld

3. Vooraf: inbreng van de uitgangspunten van het Groenplan

In de ontwerpfase van elk project stuurt de dienst Stadsbeheer op het realiseren van de uitgangspunten van het Groenplan. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn "groen blijft groen" en "zuinig omgaan met bestaande en potentiële kwaliteiten".

Wanneer per saldo minder oppervlakte groen en/of minder bomen in het project terugkomen, volgt er groencompensatie. Afhankelijk van een aantal factoren kan de groencompensatieregeling er per project anders uitzien. De verschillende varianten zijn hieronder beschreven.

De groencompensatieregeling in het Groenplan richt zich op al het groen, dus zowel het groen in de openbare ruimte als het particuliere groen. Particulier groen is erg breed gedefinieerd; dit bevindt zich in achtertuintjes van woningen, maar ook op landgoederen, bij ziekenhuizen en op het grondgebied van de woningbouwcorporaties. De compensatieregeling maakt onderscheid tussen bomen en oppervlakte groen (gras, planten en struiken).

De regeling is aanvullend op de provinciale compensatieregeling Natuur en Bos, die geldt buiten de grenzen van de bebouwde kom Boswet. Deze grenzen zijn weergegeven in het Groenplan. Wanneer de provinciale compensatieregeling niet van toepassing is, geldt de gemeentelijke regeling.

4. Groencompensatie in projecten op gemeentegrond

4.1 projectgebied groter dan 1 hectare (10.000m²)

Groencompensatie op gemeentegrond geldt voor zowel oppervlakte groen als voor bomen. Wanneer het een grondexploitatieproject betreft met een oppervlak groter dan 1 hectare, berekenen we de groencompensatie per project.

De eerste stap in de berekening is het bepalen van de groenbalans: hoeveel oppervlakte groen en hoeveel bomen zijn er per saldo verdwenen. De groenbalans kunnen we omrekenen naar een geldbedrag. Een verdwenen m² groen is €65 waard (2006, jaarlijks te indexeren), de waarde van een verdwenen boom wordt bepaald met de taxatiemethode van de NVBT (Nederlandse vereniging van boomtaxateurs). Het hieruit volgende totaalbedrag dient de initiatiefnemer te investeren in het projectgebied, in de vorm van extra groenelementen. Deze elementen worden geselecteerd in overleg met de dienst Stadsbeheer en moeten een toegevoegde waarde hebben bovenop de reeds eerder ingeplande groenstructuren en -elementen. Alleen de kosten die direct te maken hebben met de aankoop en het plaatsen van de extra groenelementen, tellen mee als groencompensatie.

4.2 projectgebied kleiner dan 1 hectare (10.000m²)

Voor kleinere projecten wordt de eventuele compensatie niet per project berekend. In plaats daarvan storten de drie gemeentelijke diensten MO, SB, SO jaarlijks een vast bedrag in het Groenfonds. SO en SB ieder €75.000 en MO €30.000.

De uitgangspunten van het Groenplan worden ook aan de voorkant van deze kleinere projecten ingebracht. Het verschil met de werkwijze bij grote projecten is, dat een negatieve groenbalans niet hoeft te worden gecompenseerd binnen het project.

5 Groencompensatie in projecten op particuliere grond

5.1 woningen op een perceel kleiner dan 1500 m²

Op particulier terrein met een woning en een oppervlak kleiner dan 1500 m², is geen groencompensatie van toepassing.

5.2 overige projecten op particuliere grond

In projecten op particulier terrein (of terrein van andere overheden) hoeft verdwijnend oppervlakte groen niet gecompenseerd te worden. Er geldt wel een herplantplicht voor bomen met een diameter groter dan 25 centimeter. De herplantplicht houdt in dat de eigenaar van een te kappen boom verplicht is binnen een jaar een nieuwe boom te planten, op dezelfde plek of de zeer directe omgeving. De eigenaar overlegt over de herplant (lokatie, soort boom) met de dienst SB, waarbij de streefbeelden uit het Groenplan zoveel mogelijk als referentiekader dienen. Wanneer herplant op dezelfde plek niet mogelijk of wenselijk is, dient de eigenaar van de te kappen boom een bijdrage ter hoogte van de waarde van de boom te storten in het Groenfonds. De waarde van de boom wordt bepaald met de methode NVBT.

Wanneer de gemeente grond verkoopt aan particuliere ontwikkelaars, geeft ze de uitgangspunten uit het Groenplan mee als randvoorwaarden bij de planontwikkeling.

6 Kapvergunning en aanlegvergunning

Ongeacht de spelregels voor groencompensatie zijn voor het kappen van bomen de voorwaarden van kracht waaronder de gemeente een kapvergunning (of aanlegvergunning) afgeeft. Met behulp van deze voorwaarden beoordeelt de gemeente de aanvraag voor een kapvergunning. Een kapvergunning is verplicht voor het kappen van bomen met een diameter groter dan 25 centimeter.

7 Monitoring

De dienst Stadsbeheer registreert de ontwikkeling in het aantal bomen en oppervlakte groen in Arnhem. Na twee jaar (begin 2008) zal de dienst de balans opmaken voor de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van het groen. Wanneer de balans hier aanleiding voor geeft zal de compensatieregeling opnieuw bekeken worden.

8 Besteding Groenfonds

Het Groenfonds wordt jaarlijks gevuld met de volgende bijdragen:

- €75.000 SB (compensatie kleine projecten)
- €75.000 SO (compensatie kleine projecten)
- €30.000 MO (compensatie kleine projecten)
- €300.000 SB (vrijval kapitaalslasten Gasfabrieksterrein)
- onbekend bedrag compensatie bomen op particuliere terreinen

De opbrengst van het Groenfonds wordt besteed aan de 'ambities van formaat' en aan de streefbeelden benoemd in het Groenplan (zie bijlage 1). Het gaat hierbij om maatregelen die niet binnen de reguliere budgetten kunnen plaatsvinden. De dienst SB neemt hiervoor het initiatief. Het college van B&W besluit over de besteding van het Groenfonds.

9 Organisatie

Er zijn meerdere partijen betrokken bij het uitvoeren van de spelregels groencompensatie. Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de werkwijze en de rol die de verschillende partijen in de procedure hebben.

Op verzoek van de opdrachtgever organiseert de projectleider van het project een startoverleg. In dit overleg informeert de projectleider de betrokken beleidsspecialisten over de doelstelling van het project. Afhankelijk van de aard en omvang van het project kan er aansluitend

een projectgroep worden opgesteld. De beleidsspecialisten krijgen de opdracht om binnen de projectdoelstelling te zoeken naar de beste oplossingen. De uitgangspunten van het Groenplan worden door de specialist van de afdeling Openbare Ruimte (SB) ingebracht, via de projectgroep danwel via de procesmanager SB. De projectleider stelt een voorlopig programma van eisen (PVE) op, gebaseerd op de inbreng van de beleidsspecialisten. Het PVE bevat de groenbalans, waarin is vastgelegd welk groen blijft, verdwijnt en/of terugkomt in het project. De groenbalans bevat ook de eventuele groencompensatiemaatregelen.

De beleidsspecialisten toetsen het voorlopig PVE aan de uitgangspunten van de respectievelijke beleidsvelden. Het PVE zal in lijn moeten zijn met de uitgangspunten van Groenplan. Wanneer dit binnen het project niet mogelijk is zal het PVE aan de wethouder Openbare Ruimte worden voorgelegd. De wethouder beslist of de argumenten vanuit het belang van het project hiervoor zwaar genoeg wegen. Wanneer de vereiste groencompensatiemaatregelen niet in het project kunnen worden uitgevoerd, maakt de wethouder hiervan melding in de raadscommissie VROM.

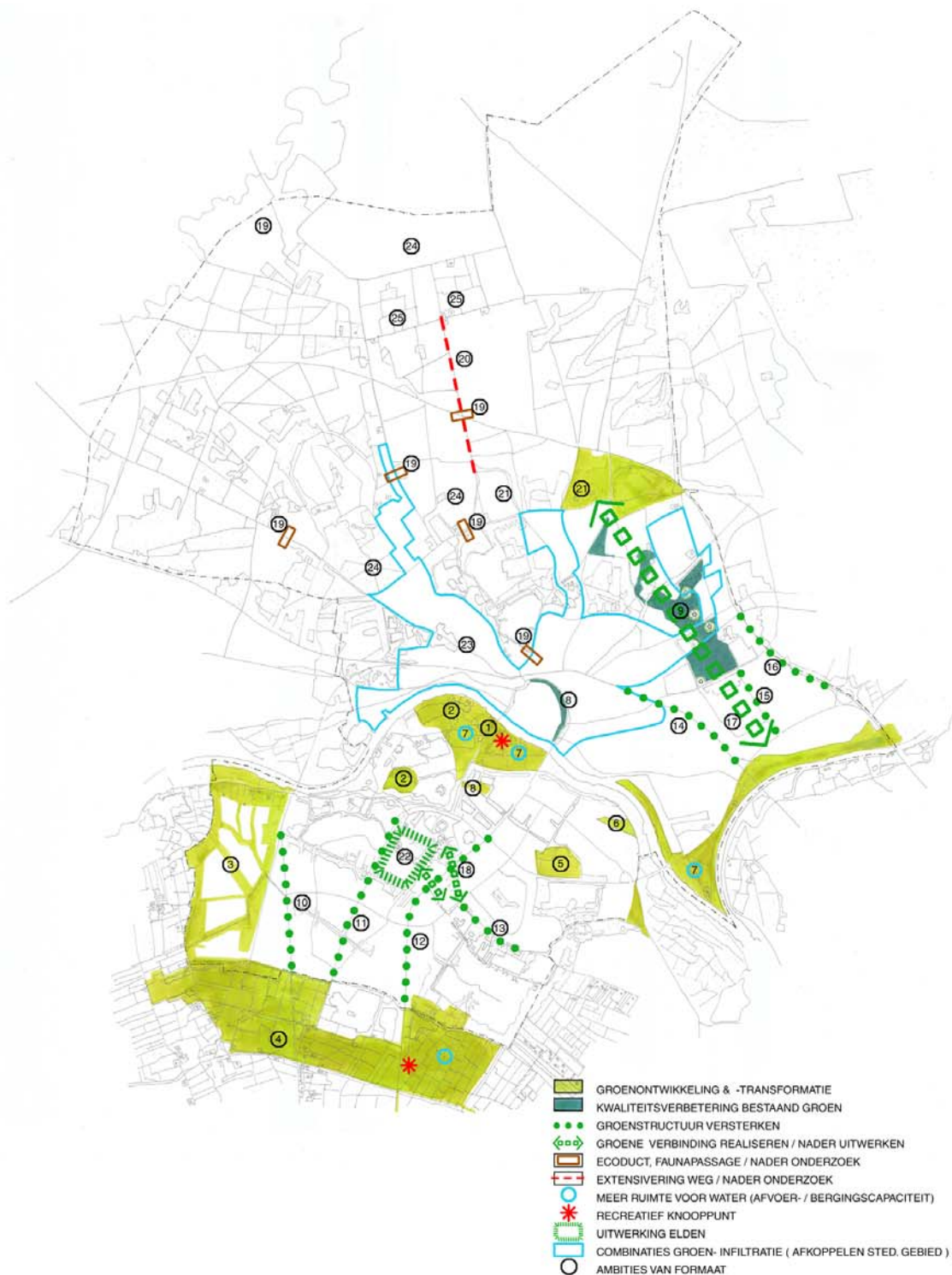
Het PVE wordt definitief als de opdrachtgever ermee instemt. Vervolgens kan de projectleider met het PVE het ontwerpplan opstellen. De beleidsspecialisten toetst dit ontwerpplan aan het vastgestelde PVE.

Het kan voorkomen dat de groenbalans in de navolgende fasen (ontwerpfase-overdrachtsfase) toch nog afwijkt van het afgesproken PVE. De afdeling Openbare Ruimte (SB) zal dan de projectleider vragen om de waarde van het verdwijnend groen alsnog in beeld te brengen. Dit bedrag dient de projectleider te storten in het Groenfonds.

Bijlage 1: Ambities van formaat

Hieronder volgt een paragraaf uit het Groenplan 2004-2007, waarin de ambities van formaat zijn beschreven. Voor een uitgebreidere beschrijving van de streefbeelden voor de gebiedstypen wordt verwezen naar het Groenplan.

Een deel van de streefbeelden moet worden gezien als ambities voor de langere termijn. De realisering vraagt additionele middelen waarin veelal niet is voorzien in de periode tot 2007. Veelal gaat het daarbij ook om (co-) financiering met rijksmiddelen of met middelen vanuit de markt. Het gaat hierbij om projecten van enig formaat. Hieronder staat een opsomming van deze groenprojecten van formaat. Op het kaartbeeld 'Ambities van formaat' zijn deze in beeld gebracht. Voor een deel zijn deze projecten al beschreven in hoofdstuk 2. De diverse projecten zijn geclusterd naar een aantal thema's en van een nummer voorzien. De thema's en de nummers corresponderen met de legenda en de nummers op de kaart.

AMBITIES VAN FORMAAT

Groenontwikkeling en -transformatie

1. Realisering van een nieuw park in Stadsblokken en een deel van Meinerswijk. In het gedeelte Stadsblokken wordt een recreatief knooppunt tot ontwikkeling gebracht. De opgave is dit te combineren met een verruiming van de bergings- en afvoerfunctie van de rivier en een versterking van de natuurfunctie.
2. Afronding Meinerswijk.
3. Ontwikkeling van een nieuwe groenstructuur in en rondom de wijk Schuytgraaf op basis van het groenstructuurplan voor deze wijk. Hierbij hoort ook het realiseren van een ecologische (poelen)-zone. De financiering vindt plaats in het kader van het ontwikkelingsplan voor Schuytgraaf en het realiseren van het compensatieplan in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur.
4. Realisering van het Regionaal Park Over-Betuwe. De toegankelijkheid (intern en extern) van dit recreatief knooppunt is een belangrijk punt van aandacht. Een inrichtingsplan is beschikbaar. De financiering wordt door de betrokken partijen, waaronder de gemeente Arnhem, nader uitgewerkt. Mede in dat kader wordt bekeken in hoeverre enige extensieve verstedelijking aan de zuidrand van Rijkerswoerd hiervoor dekking kan bieden. Opgave daarbij is een zorgvuldige aanhechting van dit gebied aan zowel de stad (Rijkerswoerd) als aan het park. Daarbij is afstemming van belang op de te verbeteren stadsrand aan de zuidkant (zie visie 'Landschap en cultuurhistorie' in hoofdstuk 2).
5. Inrichting van de randen van de Wheme/Immerloopplas voor recreatiedoeleinden. De inrichting maakt deel uit van de groenstructuur Malburgen (op basis van het ontwikkelingsplan Malburgen).
6. Realisering buurtparken Malburgen (op basis van het ontwikkelingsplan Malburgen).
7. Ruimte voor de rivier: inrichting ten behoeve van waterafvoer en -berging in combinatie met (natte) natuurontwikkeling, met extensivering van de landbouwfunctie.

Kwaliteitsverbetering bestaand groen

8. Verhoging van de kwaliteit van de singels met als inzet een hoogwaardige inrichting gerelateerd aan historische en monumentale waarden, het bovengronds halen van de Jansbeek en het verhogen van de verblijfskwaliteit.
9. Verhoging van de kwaliteit van het bestaande groen in de oostelijke groene wig (zie ook project 17) met een kwaliteitsverbetering van de bestaande groengebieden Klarenbeek, Hoogte 80, Angerenstein, Sacré Coeur, dal van de Beek op de Paasberg, Regina Pacis en park Presikhaaf.

Groenstructuur versterken

10. Groenstructuur langs de spoorlijn in Zuid (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).
11. Groenstructuur langs de Batavierenweg. Hier ligt met name een opgave bij de versterking van deze groenstructuur en versterking van de natuurfunctie (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).
12. Groenstructuur langs de Nijmeegseweg (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).
13. Groenstructuur langs de Huissensedijk.
14. Groenstructuur langs de spoorlijn in Noord (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).
15. Groenstructuur langs het Lange water (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).
16. Groenstructuur langs de A12 (onderdeel van de 'groenblauwe lijnen'; zie Visie Landschap en cultuurhistorie).

Groene verbinding realiseren en nader uitwerken

17. Meer continuïteit realiseren in de oostelijke groene wig conform het structuurplan. De verbinding loopt aan de zuidzijde door tot aan de IJsselzone. Het streven is gericht op de realisering van een doorlopende groene en recreatieve dooradering.
18. Realisering van de continuïteit van de Huissensedijk en de Mooieweg door middel van groene verbindingen bij de kruisingen met de Matsersingel.

Ecoduct, faunapassage, nader onderzoek

19. Diverse potentiële locaties worden nader onderzocht. Op basis daarvan wordt een definitieve keuze gemaakt en vindt realisering plaats. Hierbij wordt aangesloten bij uitvoeringskaders zoals 'Veluwe 2010'. Extensivering weg, nader onderzoek
20. Nader onderzoek naar mogelijkheden van extensivering van het gebruik van de Deelenseweg.

Poort naar de Veluwe

21. Aan de noordzijde van de stad de entree naar de Veluwe versterken en zo mogelijk combineren met andere functiewijzigingen.

Uitwerking Elden

22. Uitwerking en realisering van een groene ring rondom het dorp Elden: een groene inbedding die tevens uitdrukking geeft aan de cultuurhistorische identiteit.

Combinaties groen-infiltratie

23. Het Waterplan dat de gemeente Arnhem samen met de waterpartners heeft opgesteld, geeft in het inrijgebied in Noord de wenselijkheid aan van een afkoppeling van het stedelijke gebied. Hier worden

kansen benut om combinaties te realiseren van groen en wadi's (een laagte waarin het regenwater zich kan verzamelen en in de bodem kan infiltreren, meestal beplant met gras of biezen).

Realisering zonering landbouw en natuur

24. De potentiële natuurwaarde van de Veluwe is veel groter wanneer het kerngebied wordt vergroot. Een optie is het omzetten van een deel van het landbouwareaal naar graasweiden. Dit lift mee op de uitvoeringskoers van Veluwe 2010, het Reconstructieplan Veluwe en het Natuurgebiedsplan Veluwe.

Transformatie militaire terreinen

25. Defensie zal waarschijnlijk een aantal kazernecomplexen verlaten. Dit biedt kansen voor ecologie, landschap en het recreatieve netwerk. Voorzover sprake is van bebouwing met een rijksmonument-status wordt deze voorzien van een nieuwe passende functie.

Streefbeelden

In de streefbeelden is de integrale groenvisie uitgewerkt voor de verschillende gebiedstypen in de stad. Dit zijn:

- het grote groen om de stad: Veluwe, rivierengebied en Betuwe;
- het grote groen in de stad: stadsparken, 'groenblauwe lijnen', stadslanen en polderlinten
- wijkgroen:(groen langs) wijkwegen en wijkparken.

Deze gebieden zijn terug te vinden op de groenstructuurkaart in hoofdstuk 2.7.

Tevens zijn bij de streefbeelden de acties benoemd die noodzakelijk zijn om het gewenste beeld te realiseren. Er is veel dat het behouden en verbeteren waard is. Zo veel dat we dat niet allemaal op korte termijn kunnen realiseren. Daarom wordt in dit Arnhems Groenplan een onderscheid gemaakt tussen lange termijn- en korte termijnacties. Een deel van de acties uit de streefbeeldentabel kan op korte termijn (2004-2007) worden gerealiseerd via reguliere programma's en bijbehorende geldstromen, zoals het reguliere beheerbudget en het programma Buiten Gewoon Beter. Bij de streefbeelden is per activiteit aangegeven hoe deze gefinancierd wordt: A: regulier budget / productieve uren, B: Buiten Gewoon Beter, C: gemeentelijke gelden (projecten), D: subsidies.